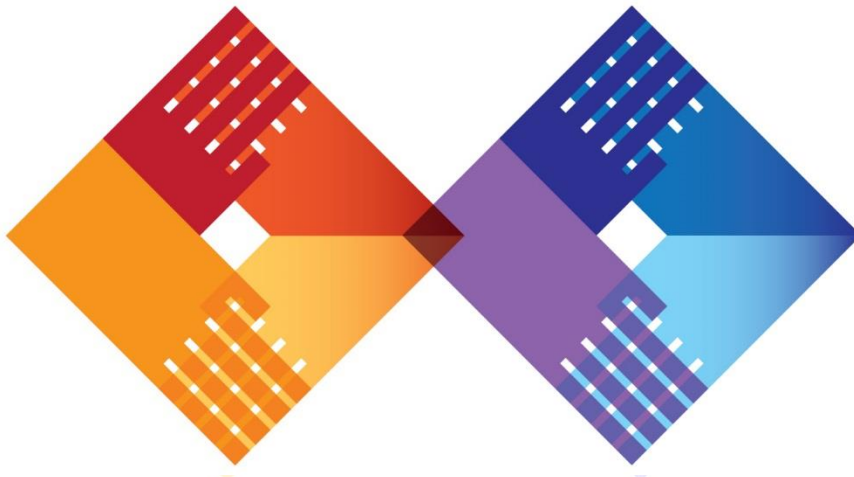

Vast en zeker naar het vo

SWV HELMOND-PEELLAND PO | VO

Een raamwerk met de voorwaarden om leerlingen uit de regio Helmond-Peelland te ondersteunen bij de overgang van primair- naar voortgezet onderwijs.

Gebruik van dit raamwerk

Dit raamwerk is ontwikkeld door en voor de scholen van de Samenwerkingsverbanden Helmond Peelland PO en VO. Scholen en ouders kunnen vrijelijk gebruik maken van de instrumenten, deze downloaden en bewerken naar behoefte.

Het raamwerk is een tijdspad voor de po- en vo-periode. Afhankelijk van de behoefte van een leerling, ouder of school, kan een instrument, lijst, training worden ingezet. Ieder neemt wat hij kan gebruiken voor de leerlingen die het nodig hebben. Om direct naar het raamwerk te gaan, scrollt u door naar pagina 4. In de inleiding op het raamwerk staat achtergrondinformatie en verdieping over het onderwerp.

Als mensen uit de regio verbeterpunten of toevoegingen hebben voor het raamwerk of een eigen instrument willen aanbieden, dan kan dat via [dit e-mailadres](#). Zo is het raamwerk een instrument dat steeds meer van en voor de regio wordt.

Mensen en scholen buiten de regio kunnen het raamwerk inzien en downloaden. Wanneer hier gebruik van wordt gemaakt, willen we graag dat de bron vermeld wordt (www.swv-peelland.nl) en het watermerk gehanteerd blijft.

Inleiding

PO | VO

Passend Onderwijs streeft naar regulier onderwijs waar mogelijk en speciaal onderwijs wanneer nodig. In de ontwikkeling van leerlingen is de overstap van po/sbo/so naar vo/vso een belangrijke stap. Het is gebleken dat er leerlingen zijn bij wie de overgang niet succesvol verloopt en die daardoor eerder naar het voortgezet speciaal onderwijs (vso) gaan of vastlopen in het voortgezet onderwijs (vo).

Beide samenwerkingsverbanden streven naar een succesvolle overstap van kinderen van primair onderwijs naar het voortgezet onderwijs. Mede om deze reden is door beide samenwerkingsverbanden po en vo het initiatief genomen tot het onderzoek naar de voorwaarden voor een succesvolle overstap van po naar vo.

In eerste instantie richtte het onderzoek zich specifiek op wat leerlingen met (kenmerken van) een autismespectrumstoornis (ASS) aan voorwaarden nodig hebben om een succesvolle overstap van primair onderwijs naar het voortgezet onderwijs te maken. Juist bij die leerlingen is gebleken dat zij vaker speciaal onderwijs volgen of uitvallen in regulier onderwijs. In juni 2015 heeft het Autisme Steunpunt een onderzoek gedaan in de regio Zuidoost-Brabant, voor vier samenwerkingsverbanden passend onderwijs, naar de voorwaarden voor een succesvolle overgang. Er is een rapport geschreven genaamd '[V\(ASS\)t en zeker naar het vo](#)' met daarin aanbevelingen.

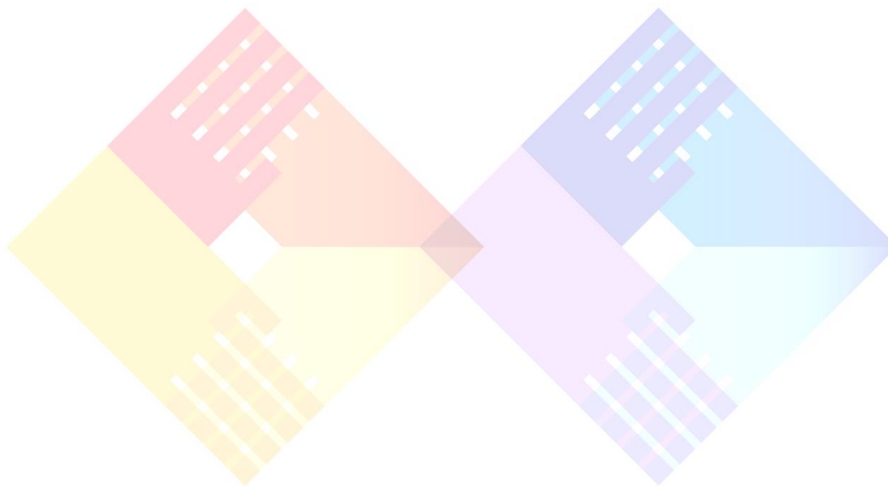
SWV Helmond-Peelland PO en VO hebben een projectgroep samengesteld met vertegenwoordigers uit het po, sbo, (v)so en vo om het rapport uit te werken in een raamwerk waar scholen mee aan de slag kunnen. Dit raamwerk richtte zich op leerlingen met (kenmerken van) een autismespectrumstoornis (ASS). Met de gedachte: 'wat goed is voor leerlingen met ASS, is goed voor alle leerlingen met behoefte aan duidelijkheid en voorspelbaarheid'.

In het schooljaar 2016-2017 is het raamwerk verder uitgewerkt en hebben enkele scholen (sbo, po en vo) ermee gewerkt. Tijdens deze pilot en vanuit reacties in de regio bleek dat mensen het raamwerk veel breder in kunnen zetten. In principe voor alle leerlingen die tijdens de overgang van po naar vo extra voorbereiding en duidelijkheid nodig hebben en voor scholen die meer informatie nodig hebben over deze leerlingen. Daarom is de naam van het raamwerk aangepast naar '**vast en zeker naar het vo**' zodat het niet meer verwijst naar een specifieke doelgroep. Vanuit de aanvankelijke opzet zullen enkele instrumenten daarom nog autisme specifiek zijn, maar zijn deze breder inzetbaar. Er is een 'brugwaaier' in omloop die scholen kunnen gebruiken als reminder en handvat bij het raamwerk. We hopen dat veel scholen en leerlingen zullen profiteren van dit raamwerk.

Meerdere aanbevelingen uit het rapport 'v(ASS)t en zeker naar het vo' zijn gebaseerd op visie, bewustwording, attitude en voorwaarden ten aanzien van onderwijs aan leerlingen met een ondersteuningsbehoefte. Het is belangrijk dat scholen stil staan en in gesprek gaan met elkaar om te komen tot een gemeenschappelijk draagvlak. Een raamwerk vindt geen bodem als het belang van onderstaande punten niet onderkend wordt op scholen:

1. [De impact van de overgang van po naar vo voor leerlingen](#)
2. [De voorwaarden in de onderwijsomgeving](#)
3. [De attitude van leerkrachten en medeleerlingen als het gaat om leerlingen met een ondersteuningsbehoefte](#)
4. [Draagvlak en begrip op scholen en denken vanuit mogelijkheden voor leerlingen](#)
5. [Samenwerken met ouders](#)
6. [Inzetten van hulp en behandeling](#)
7. [Vaardigheden aanleren](#)
8. [Uniformiteit in de regio](#)
9. [Begeleiding door de jaren heen in het po en vo](#)
10. [Kennen van rollen en verantwoordelijkheden](#)

PO | VO

Raamwerk voor de overgang van po naar vo

Deze tijdlijn, instrumenten en lijsten zijn hulpmiddelen die gebruikt kunnen worden. Als men zelf al beschikt over afspraken, instrumenten en structuren die tegemoet komen aan het doel, dan kan men mogelijk aanvullen met zaken uit dit raamwerk. Gebruik dat wat helpt om maatwerk aan te bieden dat past bij school, kind en ouders en maak het passend aan de situatie, mogelijkheden, wensen en het niveau van de leerling.

Periode	Doel	Instrumenten	Voorbeeld
Po en vo	Een leerling krijgt autismevriendelijk onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> • Checklist 'Autisme vriendelijke school' • Checklist 'Zorg voor ondersteuning' Autisme Steunpunt en SSOE ED voor een bredere doelgroep 	<ul style="list-style-type: none"> • Checklist 'Autisme vriendelijke school'
Onderbouw po	De leerling bezit basale communicatieve, sociale en zelfredzaamheidsvaardigheden	<ul style="list-style-type: none"> • Leerlijnen sociale, emotionele en zelfredzaamheidsontwikkeling bijvoorbeeld met de CED leerlijnen 	
Bovenbouw po, groep 6/7	Het uitstroomperspectief is duidelijk en het is duidelijk wat de leerling de laatste jaren in het po nog moet ontwikkelen aan vo-competenties	<ul style="list-style-type: none"> • Lijst VO-competenties • Leerlijnen 	<ul style="list-style-type: none"> • Vo-competenties
Po en vo	De leerling geeft aan wat hij/zij wel of niet fijn vindt op school, zodat er bewust gewerkt kan worden aan verbetering	<ul style="list-style-type: none"> • Gesprekshulp voor op school op de site autismewegwijzer • Schoolkind in beeld (voorheen REC Chiron) 	<ul style="list-style-type: none"> • Gesprekshulp voor op school
Po en vo	De medeleerlingen worden geïnformeerd over de bijzonderheden van hun klasgenoot/klasgenoten om daarmee openheid, begrip, saamhorigheid en hulp te bevorderen.	<ul style="list-style-type: none"> • Sluit aan bij projecten rondom 'anders zijn' of 'diversiteit' • Overleg met ouders en de leerling over de manier waarop het besproken wordt 	
Po en vo	De ouders van kwetsbare leerlingen vragen (via de gemeente) begeleiding of behandeling aan, zodat het kind sterker kan worden	<ul style="list-style-type: none"> • Bijvoorbeeld faalangstraining of sociale vaardigheidstraining 	<ul style="list-style-type: none"> • Trainingen en methoden om leerlingen voor te bereiden op vo

Groep 7/8	School, kind en ouders bespreken de wensen en mogelijkheden voor vo en hebben de ondersteuningsbehoefte in kaart gebracht en beschreven	<ul style="list-style-type: none"> • Informatieoverdracht via OSO • Lijsten met sterke/ zwakke kanten van leerling en zijn systeem 	<ul style="list-style-type: none"> • Onderwijsconsulenten checklist vo of vso
Groep 7/8	De leerling ontwikkelt met hulp van school en ouders steeds meer competenties die nodig zijn voor het vo	<ul style="list-style-type: none"> • Lijst vo-competenties • Leerlijnen • Cursus voor de leerling 	<ul style="list-style-type: none"> • Vo-competenties
Groep 7/8	Ouders bezoeken websites en open dagen van scholen en kiezen waar ze hun kind aan willen melden	<ul style="list-style-type: none"> • Website SWV Helmond-Peelland VO • Ondersteuningsprofielen op websites van scholen 	<ul style="list-style-type: none"> • Tijdpad overstap po-vo
Groep 7/8	De leerling krijgt een tijdlijn in een overgangsboekje waarin staat welke stappen wanneer worden gezet in de overgang naar het vo		<ul style="list-style-type: none"> • Overstapboekje
Groep 8	De leerling krijgt een overzicht van de activiteiten in groep 8 richting vo, maar ook musical, kamp e.d.	<ul style="list-style-type: none"> • Agenda, kalender en jaarplanning 	
Groep 8	Ouders bespreken, indien nodig, met school en Jeugdzorg of ze ondersteuning nodig hebben in deze fase		<ul style="list-style-type: none"> • Handvatten om met ouders in gesprek te gaan om hulpvragen goed te kunnen formuleren
Groep 8	Ouders melden hun kind aan en informeren de vo-school over hun kind. De vo-school stelt vragen die maken dat het beeld helderder wordt, eventueel zoekt de vo-school een beter passende onderwijsplek.		<ul style="list-style-type: none"> • Onderwerpen van gesprek in de warme overdracht, aanvullend op OKR
Groep 8	Indien nodig gaat iemand van de vo-school in het po observeren en overleggen, of worden er extra onderzoeken gedaan	<ul style="list-style-type: none"> • Observatiepunten • Lijst met mogelijke aanvullende onderzoeken 	<ul style="list-style-type: none"> • Handvatten voor po-school/observatie • Aanvullende testen/onderzoeken

Groep 8	De leerling volgt indien gewenst tijdens groep 8 of de vakantie een training als voorbereiding op de brugklas of leest een relevant boek	Bijvoorbeeld 'Plezier op school'	<ul style="list-style-type: none"> • Trainingen en methoden om leerlingen voor te bereiden op vo
Groep 8	Leerling heeft een boekje als houvast met informatie over de nieuwe vo-school met informatie, tijdslijn e.d. wat tot de zomer wordt aangevuld		<ul style="list-style-type: none"> • Overstapboekje
Eind groep 8	De leerling en ouders hebben op de vo-school een contactpersoon aan wie vragen gesteld kunnen worden		
Po en vo	De vo-school en po-school hebben telefonisch of persoonlijk contact over de leerling		<ul style="list-style-type: none"> • Onderwerpen van gesprek in de warme overdracht, aanvullend op OKR
Po en vo	Medewerkers van po- en vo-scholen hebben zicht op de schoolse omgeving van elkaar door bij elkaar te gaan kijken		
Eind groep 8	Er zijn afspraken met de leerling wanneer hij de school bezoekt; individueel en meeloop dag en/of minilessen etc.	<ul style="list-style-type: none"> • Op maat gemaakt overstapboekje 	<ul style="list-style-type: none"> • Overstapboekje
Brugklas	De leerling beschrijft met hulp waar men in het vo rekening mee moet houden en bespreekt wie deze informatie krijgt	<ul style="list-style-type: none"> • Eigen wijzer, een papieren document te verkrijgen bij het SWV PO Helmond 	<ul style="list-style-type: none"> • Mijn eigenwijzer
Brugklas	De leerling heeft een maatje/buddy waar hij tijdens de overgang en in de brugklas steun aan heeft		
Brugklas	De leerling heeft duidelijke informatie over de lokalen, lesrooster, de regels, afspraken op de nieuwe school. Het kent de		

	afspraken waar hij de mentor/coach kan vinden of wie bij diens afwezigheid		
Brugklas	De docenten weten wat de leerling nodig heeft en waar rekening mee moet worden gehouden	<ul style="list-style-type: none"> • Uitdraai gesprekshulp • Eigenwijzer 	<ul style="list-style-type: none"> • Gesprekshulp • Mijn eigenwijzer
Brugklas	De medeleerlingen worden geïnformeerd over de bijzonderheden van hun klasgenoot/klasgenoten om daarmee begrip, saamhorigheid en hulp te bevorderen.	<ul style="list-style-type: none"> • Sluit aan bij projecten rondom 'anders zijn' of 'diversiteit' • Overleg met ouders en de leerling of en hoe het besproken wordt 	
Jaren in het vo in en na de brugklas	De leerling kan met zijn vragen en zorgen op vaste tijden en indien nodig bij een mentor of coach terecht		
Jaren in het vo in en na de brugklas	Ouders en mentor/coach houden elkaar op de hoogte over de voortgang en bijzonderheden	<ul style="list-style-type: none"> • Maak afspraken over de manier waarop en frequentie waarin er contact is 	
Jaren in het vo na de brugklas	Bij doubleren, overgang naar een volgende klas, profielkeuze, studiekeuze en nieuwe en bijzondere activiteiten krijgt de leerling voldoende informatie en ondersteuning om overzicht te houden en onduidelijkheden of problemen te bespreken		<ul style="list-style-type: none"> • Momenten tijdens de vo-periode waarin extra ondersteuning wenselijk kan zijn
Laatste 2 jaren van het vo	De leerling wordt voorbereid op en begeleid in het vervolg na het vo		
Voor docenten		<ul style="list-style-type: none"> • Sociale kaart • Workshops en bijeenkomsten 	<ul style="list-style-type: none"> • Bijlage Sociale kaart en relevante websites • Bijlage Bijeenkomsten en workshops voor leerkrachten en docenten